

УДК 564.78.123.

БІДА Олена Анатоліївна –
доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького
e-mail: tetyanna@ukr.net

ОРОС Ільдико Імріївна –
доктор філософії, ректор
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці ІІ
e-mail: ildiko@kmf.uz.ua

BRZEZIŃSKA Renata –
Doctor, Director of Pedagogical
Institute of Cuiavian University
in Włocławek, Poland
e-mail: pedagogia1@wp.pl

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Одним із стратегічних напрямів процесу державотворення в Україні на сучасному етапі є реформування системи вищої освіти. Основні завдання щодо її розбудови і докорінного оновлення визначені Законами України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про внесення змін до Закону України «Про туризм», Указом Президента України «Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні», національною програмою «Освіта» («Україна ХХІ століття»), Національною доктриною розвитку освіти, а також Державною програмою розвитку туризму та іншими документами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні та зарубіжні науковці з-поміж яких: В. Асєєв, Л. Корнеєв, Л. Лук'янова, Р. Кучай досліджують різні аспекти сучасної професійної освіти в галузі туризму. Наше дослідження доповнює наукові пошуки названих авторів і уможливує розкриття певних аспектів підготовки фахівців туристичної галузі.

Мета статті – проаналізувати теоретичний стан дослідження проблеми на основі опрацювання науково-педагогічної та професійної літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Першочерговою проблемою у сучасній педагогіці є проблема мотивації навчання, оскільки і процес навчання, і сам результат залежать від зацікавленості того, хто навчається, занурення його у навчальний процес [2].

Важливим компонентом компетентності майбутніх фахівців галузі туризму є *координуючий*, оскільки він забезпечує управління процесом засвоєння елементів дослідницької діяльності.

Наступним компонентом компетентності майбутніх фахівців галузі туризму є *комунікативний*, який включає три рівні:

пасивний, активний та інтерактивний. Психолого-педагогічний аналіз форм, методів і засобів організації та проведення занять у вищих навчальних закладах показує, що традиційні форми, методи, засоби навчання припускають в основному діяльність викладача з передачі інформації [3].

В умовах життєдіяльності сучасного суспільства пред'являються підвищені вимоги до професійних вмінь майбутніх фахівців галузі туризму. Цим пояснюється потреба у науковій і практичній розробці проблем підготовки і розстановки кадрів, що працюють у різних сферах життя. Отже, Україна відкриває широкі перспективи для фахівців різних напрямів, натомість потребує високого рівня професіоналізму фахівця.

Існує три аспекти підготовки фахівців, що важливі для будь-якої сфери туризму, а саме: 1). Фундаментальне навчання (знання), яке відповідає за отримання знань згідно навчальному плану спеціальності; 2). Технічне навчання (знання як робити), яке відточує майстерність і розробляє навички, необхідні для даної спеціалізації; 3). Особисті здібності (знати як бути і як себе поводити), що відображають особисті якості фахівця [4].

Основними завданнями сучасної професійної освіти в галузі туризму можна вважати: забезпечення фундаментальної наукової, професійної і практичної підготовки у сфері туристської діяльності; здобуття студентами знань і вмінь освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їхнього покликання, інтересів і здібностей; удосконалення наукової і професійної підготовки кадрів для сфери туризму [5].

Для реалізації завдань, згідно із сучасною методологією, в основу формування змісту професійної туристської освіти покладено загально педагогічні принципи: змістовно-структурний принцип побудови системи неперервної професійної освіти; принцип багаторівневості професійних освітніх програм, який передбачає підготовку кадрів за

різними освітніми і освітньо-кваліфікаційними рівнями та ступенями; принцип додаткового післядипломного професійного навчання; принцип маневреності освітньо-професійних програм, можливості одержання паралельної професійної освіти; принцип індивідуалізації професійної освіти; принцип наступності професійних освітніх програм; принцип інтеграції освітніх структур, створення навчальних науково-виробничих комплексів, асоціацій навчальних закладів різних рівнів акредитації одного професійного спрямування; принцип системності і послідовності як загально-динамічний принцип оформлення професійної туристської освіти тощо.

Для повноцінного формування професійних умінь студентів доцільно, у першу чергу, застосовувати активні методи навчання, розвивати їх пошукові вміння, співвідносити етапи наукового пошуку; доводити висновки тощо. Нові вимоги, що ставляться до підготовки фахівців галузі туризму, визначають новий зміст навчання, який може бути реалізований завдяки використанню відповідних методів, засобів і організаційних форм навчання.

На лекційних заняттях студенти оволодівають теоретичними знаннями щодо методики викладання дисциплін. При проведенні лабораторних занять використовуються засоби і методи, які викликають найбільший інтерес у студентів та сприяють розвитку творчого мислення. На лабораторних заняттях студенти вчать орієнтуватися в нових педагогічних технологіях, здійснювати пошук нових методичних ідей. При цьому вони оволодівають знаннями і вміннями виступати, розмірковувати, доводити, що в подальшому дозволить їм самостійно набувати знання.

З метою застосування інтерактивних методів навчання варто вносити корективи в тематичне планування, у зміст і структуру занять, складати варіанти завдань для роботи студентів у процесі групової навчальної діяльності. Студенти в умовах групової роботи оперативно опановують ефективні способи розв'язання навчальних завдань.

Вивчення теми завершується дискусією в групах за змістом вивченого матеріалу за допомогою завдань, запитань тощо. Групова форма використовується на лабораторних заняттях з метою створення такої атмосфери в аудиторії, яка сприяє співпраці, доброзичливості, дає змогу по-справжньому реалізувати особистісно орієнтоване навчання.

Організуючи групову навчальну діяльність, викладач має забезпечити активність кожного студента. З цією метою обговорення доцільно проводити у вигляді дискусії. У групі кожний висловлює свою думку і доводить її доцільність. У результаті дискусії приходять до спільної думки.

Дискусія найбільш оптимально має забезпечити рішення висунутих на даному етапі навчальних завдань. Вона відрізняється від звичайної бесіди тим, що студенти вступають в опосередковане спілкування один з одним. Якщо в бесіді викладач оцінює, а часто й пояснює висловлене студентом положення, то в дискусії майбутньому фахівцю доводиться самостійно обґрунтовувати свою точку зору.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Використання новітніх технологій сприяє підвищенню рівня підготовки майбутніх фахівців галузі туризму: студенти краще готуються до занять, беруть активну участь у засвоєнні програмового матеріалу на лабораторних заняттях. Відмічаємо, що при цьому створюються суб'єкт-суб'єктні відносини між студентом і викладачем, змінюється ставлення студентів до занять. У процесі такої організації навчальної діяльності студенти переконуються у необхідності знань та їхньої дієвості, навчаються порівнювати, узагальнювати, класифікувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, висловлювати думки, відстоювати свою точку зору, у них забезпечується успіх у навчанні, формується фахова компетентність.

Щоб застосовувати новітні технології, викладач сам має добре їх знати, тобто постійно самоудосконалюватися, оволодівати новими методами, прийомами, ідеями, що допоможе йому створювати нові технології і впроваджувати їх у навчальний процес.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Асеев В. Г. Мотивация учебной деятельности и формирование личности / В. Г. Асеев. – М., 1976. – 158 с.
2. Корнеева Л. И. Интерактивные методы обучения / Л. И. Корнеева // Высшее образование в России. – 2004. – № 12. – С. 105–108.
3. Кучай А. В. Формирование информационной компетенции – одна из ведущих задач подготовки будущего учителя / А. В. Кучай // Вектор науки Тольяттинского государственного университета. – Серия: «Педагогика и психология». – 2010. – № 1(1). – С. 23–25.
4. Кучай Т. П. Осуществление экологического воспитания учеников – главная мировая проблема / Т. П. Кучай // Вектор науки Тольяттинского Государственного университета. – 2010. – №2 (2). – С. 81–84.
5. Лук'янова Л. Г. Освіта в туризмі: [навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закл.] / Л. Г. Лук'янова. – К.: Вид-во «Вища школа», 2008. – 719 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти (Україна у ХХІ ст.): Затв. Указом Президента України 17 квітня 2002 р. – № 347 // Освіта. – 2002. – № 26. – С. 2–4.

REFERENCES

1. Aseyev, V. G. (1976). *Motivatsiya uchebnoy deyatel'nosti i formirovaniye lichnosti*. [Motivation of

educational activity and the formation of personality]. Moscow.

2. Korneyeva, L. I. (2004). *Interaktivnyye metody obucheniya*. [Interactive teaching methods]. Moscow.

3. Kuchay, A. V. (2010). *Formirovaniye informatsionnoy kompetentsii – odna iz vedushchikh zadach podgotovki budushchego uchitelya*. [Formation of information competence - one of the leading tasks of preparing the future teacher]. Tolyatti.

4. Kuchay, T. P. (2010). *Osushchestvleniye ekologicheskogo vospitaniya uchenikov – glavnyaya mirovaya problema*. [The implementation of ecological education of students is the main world problem]. Tolyatti.

5. Lukyanova, L. H. (2008). *Osvita v turyzmi*. [Education in tourism]. Kyiv.

6. *Natsionalna doktryna rozvytku osvity (Ukrayina u XXI st.)*. [National Doctrine for the Development of Education (Ukraine in the 21st Century)]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БІДА Олена Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів.

ОРОС Ільдико Імрїївна – доктор філософії, ректор Закарпатського угорського інституту ім.

Ференца Ракоці ІІ.

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів.

БЖЕЖІНЬСКА Рената – доктор наук, директор Інституту педагогіки Куявської вищої школи у Влоцлавку, Польща.

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BIDA Olena Anatoliivna – Doctor Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Primary Education of Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkassy.

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical personnel

OROS Ildiko Imriivna – Doctor of Philosophy, Rector of the Ferenc Rakocchi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical personnel.

Brzezińska Renata – Doctor, Director of Pedagogical Institute of Cuiavian University in Włocławek, Poland.

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical personnel.

*Дата надходження рукопису 23.02.2018 р.
Рецензент – д.п.н. професор Н. А. Калініченко.*

УДК 37:78

КУЗЬМЕНКО Юлія Василівна –

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії і методики виховання, психології та інклюзивної освіти

Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти»

Херсонської обласної ради

e-mail: lgeoeconomika@gmail.com

МУЗИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У Національній доктрині розвитку освіти України (2002 р.) освіта визнана як «основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України. Вона є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства», а держава має забезпечувати виховання такої особистості, яка «орієнтується в реаліях і перспективах соціокультурної динаміки, підготовлена до життя і праці у світі, що змінюється» [1, с. 279]. Тому цілком логічно, що впродовж останніх років державна освітня політика в Україні спрямована на широкоформатне реформування системи національної освіти. Це в свою чергу обумовлює необхідність пошуку оптимальної структури та змісту на кожному рівні та актуалізує необхідність вивчення

історико-педагогічного досвіду минулого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широке коло українських науковців присвячують свої дослідження різноаспектним напрямам вивчення вітчизняної історії освіти. Це пов'язано з необхідністю здійснення глибокого ретроспективного аналізу педагогічних процесів і явищ, виявлення раціональних ідей та окреслення ефективних шляхів розвитку освіти, виокремлення й екстраполяції конструктивного педагогічного досвіду минулого в сучасний освітній простір. Одним із напрямків освітньої галузі є музична освіта, а тому вивчення питання музичного навчання і виховання учнівської та студентської молоді є актуальною проблемою для сучасної теорії і практики педагогічної науки.

Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчив, що питання процесу формування